

PERSCOMMUNIQUÉ

Links:

[NBB.Stat](#)

[Algemene informatie](#)

Maandelijks conjunctuurenquête bij de bedrijven – augustus 2021

Ondernemersvertrouwen neemt licht af in augustus

- **Ondanks een lichte daling in alle bedrijfstakken blijft het vertrouwen op een hoog peil.**

De indicator liep terug in de verwerkende industrie, hoewel de werkgelegenheidsvooruitzichten verder verbeterden. De ondernemers schatten het peil van de voorraden veel minder gunstig in en waren ook voorzichtiger in hun vraagverwachtingen.

Dit laatste element ontwikkelde zich positief in de ogen van de ondernemers in de bouwsector, terwijl alle andere componenten van de indicator voor deze sector terugliepen. De bedrijfsleiders wezen vooral op een afname van het orderbestand en van het gebruikte materieel in vergelijking met de voorgaande maand.

In de diensten aan ondernemingen waren de ondernemers minder positief over hun huidige activiteit en vooral over hun verwachtingen voor de algemene marktvraag. Tegelijk waren ze iets optimistischer over hun eigen toekomstige activiteit.

Ten slotte is de daling in de handel toe te schrijven aan de minder goede vraagvooruitzichten, terwijl de vooruitzichten voor de werkgelegenheid en de bestellingen bij de leveranciers verbeterd zijn.

De algemene synthetische curve, die de onderliggende conjunctuurtendens weergeeft, blijft stijgen.

Conjunctuurindicatoren

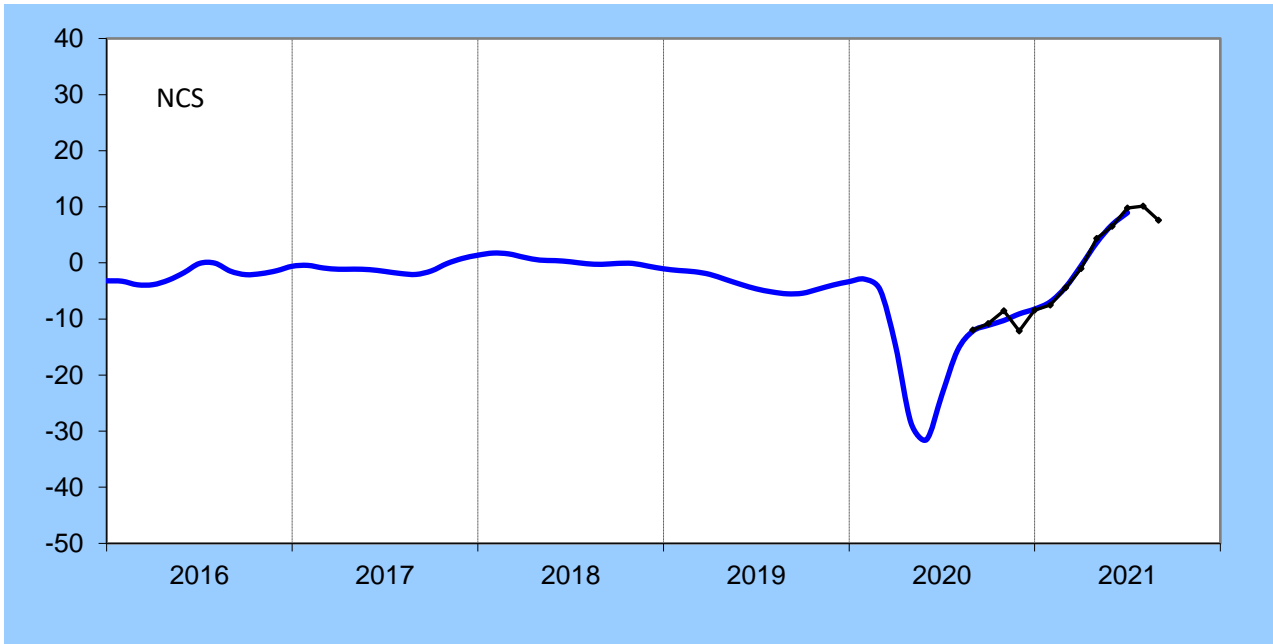
	Synthetische bruto curve			Synthetische afgevlakte curve ¹
	juli 2021	augustus 2021	Verandering in punten	Verandering in punten
Verwerkende nijverheid	10,0	7,2	-2,8	2,6
Dienstverlening aan de bedrijven	18,1	16,4	-1,7	5,6
Bouwnijverheid	5,8	3,7	-2,1	2,9
Handel	-0,2	-1,1	-0,9	4,1
Algemene synthetische curve	10,1	7,6	-2,5	2,1

¹ Ten opzichte van de brutocurve vertoont de afgevlakte curve een vertraging van twee maanden voor de algemene curve en van vier maanden voor de bedrijfstakken. Dit betekent dat de algemene afgevlakte indicator beter de recente ontwikkelingen weerspiegelt dan de afgevlakte indicatoren per bedrijfstak.

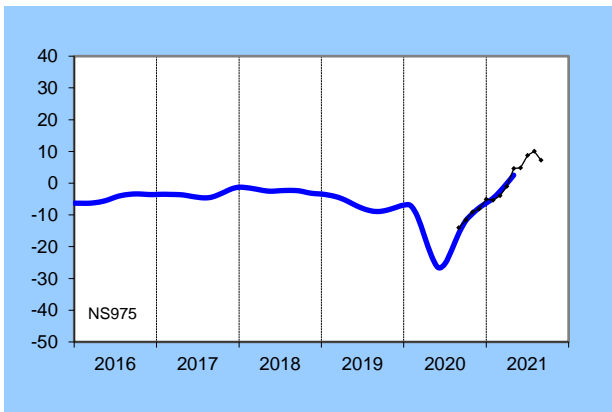
Bron: NBB.

GRAFIEK 1 - SYNTHETISCHE CURVEN

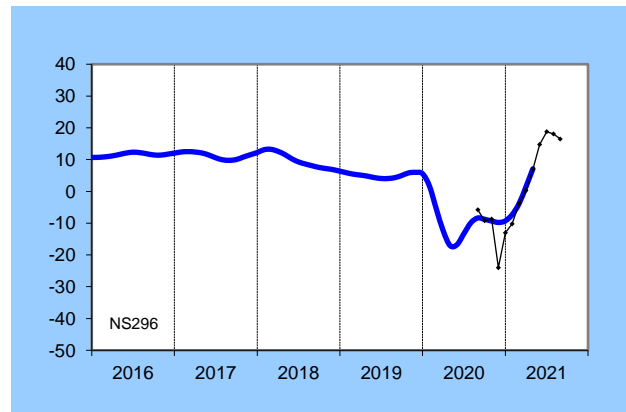
ALGEMENE SYNTHETISCHE CURVE

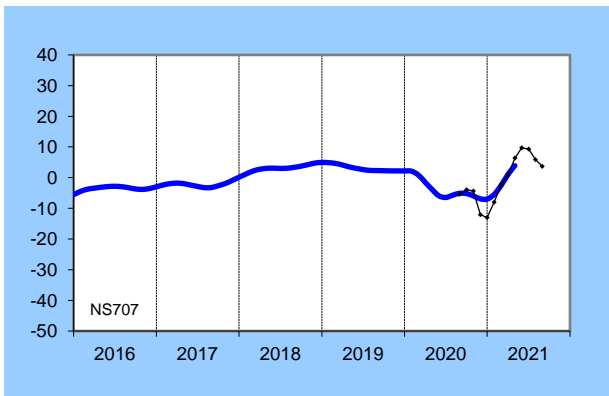
VERWERKENDE NIJVERHEID

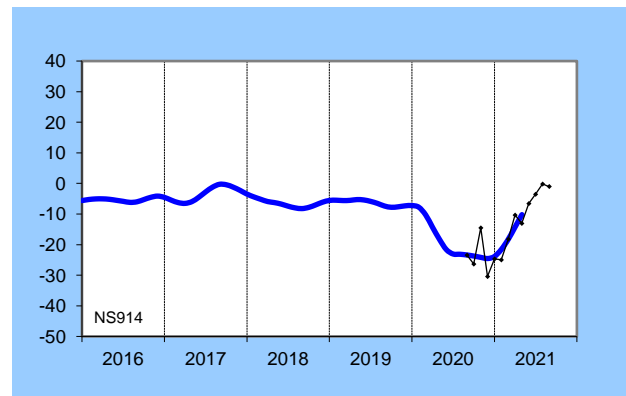
DIENSTVERLENING AAN BEDRIJVEN

BOUWNIJVERHEID

HANDEL

— Seizoengezuiverde en afgevlakte reeks
Bron: NBB

◆ Seizoengezuiverde reeks

SYNTHETISCHE CURVEN EN ONDERLIGGENDE COMPONENTEN

TABEL 1

Seizoengezuiverde saldi van de antwoorden "stijging" of "hoger dan normaal" (+) en "daling" of "lager dan normaal" (-).	1980-2021 ¹			Bruto reeks				Afgevlakte reeks			
				2021				2021			
	Min.	Max.	Avg.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Maart	April	Mei	Juni
Algemene synthetische curve	- 36,1	+ 10,1	- 7,1	+ 6,5	+ 9,8	+ 10,1	+ 7,6	- 0,5	+ 3,6	+ 6,8	+ 8,9
Curve verwerkende nijverheid	- 36,0	+ 10,0	- 10,0	+ 4,9	+ 8,8	+ 10,0	+ 7,2	- 0,1	+ 2,5	.	.
Beoordeling gezamenlijke orderpositie	- 57,7	+ 10,0	- 21,2	- 5,6	+ 1,7	+ 1,1	+ 1,2	- 12,0	- 7,3	.	.
Beoordeling peil van de voorraden ²	- 19,0	+ 25,0	+ 5,5	- 9,3	- 13,8	- 19,0	- 7,7	- 9,2	- 10,2	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 41,4	+ 11,5	- 8,4	+ 6,2	+ 9,2	+ 9,6	+ 11,5	- 0,7	+ 2,0	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 37,9	+ 15,0	- 4,8	+ 9,7	+ 10,4	+ 10,5	+ 8,3	+ 3,8	+ 6,7	.	.
Curve dienstverlening aan bedrijven	- 62,1	+ 34,0	+ 9,3	+ 14,8	+ 18,7	+ 18,1	+ 16,4	+ 1,5	+ 7,1	.	.
Beoordeling uitgeoefende activiteit	- 71,6	+ 20,0	- 6,1	- 19,1	- 11,1	- 1,9	- 3,7	- 29,5	- 23,9	.	.
Vooruitzichten activiteit	- 70,7	+ 51,7	+ 21,8	+ 32,8	+ 35,3	+ 24,4	+ 26,3	+ 18,9	+ 21,8	.	.
Vooruitzichten van de marktvraag	- 59,9	+ 45,0	+ 13,3	+ 30,8	+ 32,1	+ 31,9	+ 26,7	+ 14,3	+ 21,5	.	.
Curve bouw	- 39,0	+ 24,3	- 6,8	+ 9,7	+ 9,3	+ 5,8	+ 3,7	+ 1,0	+ 3,9	.	.
Verloop orderbestand	- 52,0	+ 40,0	- 4,1	+ 12,6	+ 14,8	+ 13,6	+ 7,5	+ 3,9	+ 7,9	.	.
Verloop ingeschakeld materieel	- 38,4	+ 24,0	+ 1,6	+ 10,5	+ 6,9	+ 4,6	+ 2,4	+ 2,8	+ 4,9	.	.
Beoordeling orderbestand	- 74,0	+ 30,0	- 21,8	+ 4,0	+ 6,5	+ 0,2	- 0,7	- 5,3	- 2,4	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 39,0	+ 21,0	- 2,9	+ 11,7	+ 9,1	+ 4,9	+ 5,4	+ 3,0	+ 6,4	.	.
Curve handel	- 41,8	+ 16,0	- 2,8	- 6,5	- 3,5	- 0,2	- 1,1	- 14,3	- 10,2	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 33,0	+ 18,0	+ 1,0	- 7,3	+ 1,4	+ 0,1	+ 4,6	- 10,1	- 6,8	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 56,0	+ 29,0	- 1,0	+ 0,6	+ 0,9	+ 7,5	- 2,6	- 16,5	- 9,7	.	.
Vooruitzichten bestellingen bij leveranciers	- 40,1	+ 15,0	- 7,7	- 12,9	- 12,9	- 8,1	- 5,2	- 16,8	- 15,1	.	.

¹ Minimum, maximum en gemiddelde waarde van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1980.

² Een positief, respectievelijk negatief saldo, betekent dat de voorraden volgens het oordeel van de bedrijfsleiders respectievelijk hoger, lager dan normaal voor het seizoen beoordeeld worden. Bij de berekening van de synthetische curven wordt het teken van deze indicator daarom geïnverteerd.

OVERIGE INDICATOREN VAN HET CONJUNCTUURONDERZOEK

TABEL 2

Seizoengezuiverde saldi van de antwoorden "stijging" of "hoger dan normaal" (+) en "daling" of "lager dan normaal" (-).	1980-2021 ¹			Bruto reeks				Afgevlakte reeks				
	Min.	Max.	Avg.	2021				2021				
				Mei	Juni	Juli	Aug.	Maart	April	Mei	Juni	
Verwerkende nijverheid												
Verloop productietempo	- 53,0	+ 20,0	- 0,9	+ 5,3	+ 0,4	+ 10,7	+ 0,6	+ 6,1	+ 7,1	.	.	.
Verloop binnenlandse bestellingen	- 48,7	+ 16,0	- 7,7	+ 8,6	- 3,6	+ 12,5	- 2,2	+ 0,5	+ 3,4	.	.	.
Verloop buitenlandse bestellingen	- 56,3	+ 30,0	- 2,5	- 0,7	+ 5,2	+ 12,9	- 0,3	+ 3,6	+ 4,0	.	.	.
Beoordeling buitenlandse orderpositie	- 61,0	+ 10,0	- 22,6	- 0,8	- 1,1	- 0,2	- 2,8	- 9,8	- 5,5	.	.	.
Verloop van de prijzen	- 21,0	+ 24,8	+ 1,2	+ 21,5	+ 23,1	+ 21,4	+ 24,8	+ 12,4	+ 15,6	.	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 24,0	+ 43,0	+ 6,8	+ 27,5	+ 33,5	+ 34,3	+ 33,2	+ 19,6	+ 23,8	.	.	.
Bezettingsgraad productievermogen (in procenten van het totale productievermogen) Bron: driemaandelijks enquête naar het productievermogen	70,1	84,6	78,9	-	-	81,1	-					
Dienstverlening aan bedrijven												
Verloop van de activiteit	- 73,0	+ 37,0	+ 9,4	+ 11,2	+ 19,2	+ 34,2	+ 11,2	+ 7,5	+ 10,9	.	.	.
Verloop van de werkgelegenheid	- 49,4	+ 34,0	+ 6,6	+ 7,6	+ 10,6	+ 18,0	+ 5,3	+ 5,4	+ 6,4	.	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 35,0	+ 48,0	+ 17,2	+ 24,5	+ 28,3	+ 41,4	+ 38,2	+ 19,7	+ 22,6	.	.	.
Verloop van de prijzen	- 15,8	+ 12,0	+ 1,7	+ 1,1	+ 3,7	+ 4,4	+ 7,1	- 1,6	- 0,3	.	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 13,0	+ 30,0	+ 6,7	+ 11,7	+ 17,4	+ 17,0	+ 16,1	+ 8,9	+ 11,0	.	.	.
Bouw												
Verloop van de activiteit	- 66,6	+ 34,7	- 4,3	+ 7,5	+ 12,1	+ 6,9	+ 4,8	+ 0,2	+ 3,8	.	.	.
Verloop van de werkgelegenheid	- 38,0	+ 22,0	- 5,1	+ 2,2	+ 0,6	- 3,9	- 1,3	- 3,2	- 2,8	.	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 50,0	+ 30,0	- 4,2	+ 22,0	+ 19,6	+ 20,2	+ 17,0	+ 9,3	+ 14,2	.	.	.
Verloop van de prijzen	- 27,1	+ 32,5	- 1,8	+ 16,8	+ 28,9	+ 32,5	+ 23,8	+ 3,0	+ 8,8	.	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 20,6	+ 46,1	+ 5,3	+ 34,7	+ 37,2	+ 46,1	+ 41,5	+ 7,5	+ 17,1	.	.	.
Handel												
Verloop van de omzet	- 50,1	+ 43,0	- 0,8	- 3,6	+ 5,5	- 5,8	+ 4,2	- 11,8	- 7,0	.	.	.
Beoordeling omzetverloop	- 50,0	+ 28,0	- 9,4	- 3,4	+ 9,5	- 3,7	- 22,3	- 17,6	- 13,0	.	.	.
Beoordeling peil van de voorraden ²	- 12,9	+ 38,1	+ 12,0	+ 2,7	+ 3,5	+ 1,1	+ 1,0	+ 5,4	+ 4,2	.	.	.
Verloop van de prijzen	- 23,5	+ 50,0	+ 1,7	+ 2,1	+ 11,1	+ 11,4	+ 10,8	- 3,6	+ 0,7	.	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 14,2	+ 66,2	+ 11,1	+ 19,2	+ 18,6	+ 19,4	+ 26,6	+ 12,9	+ 15,8	.	.	.

¹ Minimum, maximum en gemiddelde waarde van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1980.

² Een positief, respectievelijk negatief saldo, betekent dat de voorraden volgens het oordeel van de bedrijfsleiders respectievelijk hoger, lager dan normaal voor het seizoen beoordeeld worden.

Trimestriële enquête bij de ondernemingen naar de kredietvoorwaarden – juli 2021

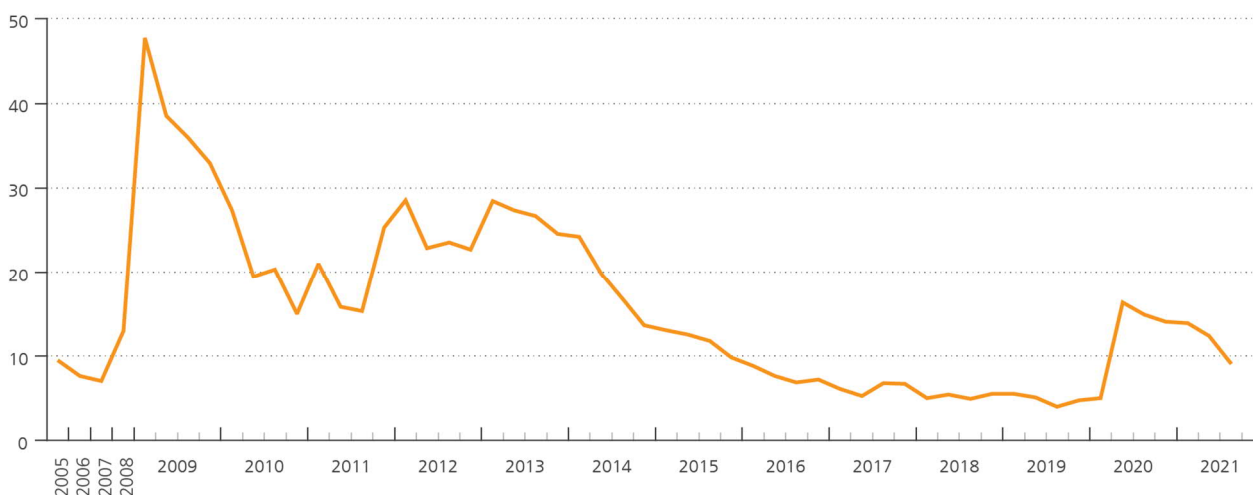
Volgens de ondernemingen zijn de kredietvoorwaarden in juli verder versoepeld

Uit de kwartaalenquête van juli 2021 naar de beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen blijkt dat de algemene voorwaarden voor de toegang tot bankkrediet verder waren versoepeld. Zo viel de indicator voor de perceptie van kredietbelemmering terug van 12,4 % in april tot 9,1 % in juli en bereikte hij zo opnieuw zijn gunstigste waarde in anderhalf jaar. De perceptie van de kredietbelemmering blijft niettemin hoger dan zijn niveau vóór de uitbraak van de gezondheidscrisis.

Uit de resultaten per bedrijfstak blijkt dat de kredietvoorwaarden in vergelijking met het voorgaande kwartaal in alle onderzochte bedrijfstakken als minder restrictief werden beschouwd. In de verwerkende industrie beschouwt 5,5 % van de ondernemingen de huidige kredietvoorwaarden als restrictief. Dat is een iets lager percentage dan in de bouw (6,5 %), maar veel lager dan de 14,8 % in de diensten aan ondernemingen. Die laatste blijft de bedrijfstak waar de toegang tot bankkrediet als het moeilijkst wordt beoordeeld.

Kijken we naar de grootte van de ondernemingen, dan zijn de kredietvoorwaarden in alle ondernemingscategorieën versoepeld, al bleef de versoepeling in de zeer grote ondernemingen beperkt: 3,3 % onder hen zegt dat zij beperkingen ondervinden, tegen 1,5 % bij de grote ondernemingen. Ondanks de waargenomen versoepeling gaf respectievelijk 9 en 8,4 % van de kleine en middelgrote ondernemingen een ongunstige beoordeling.

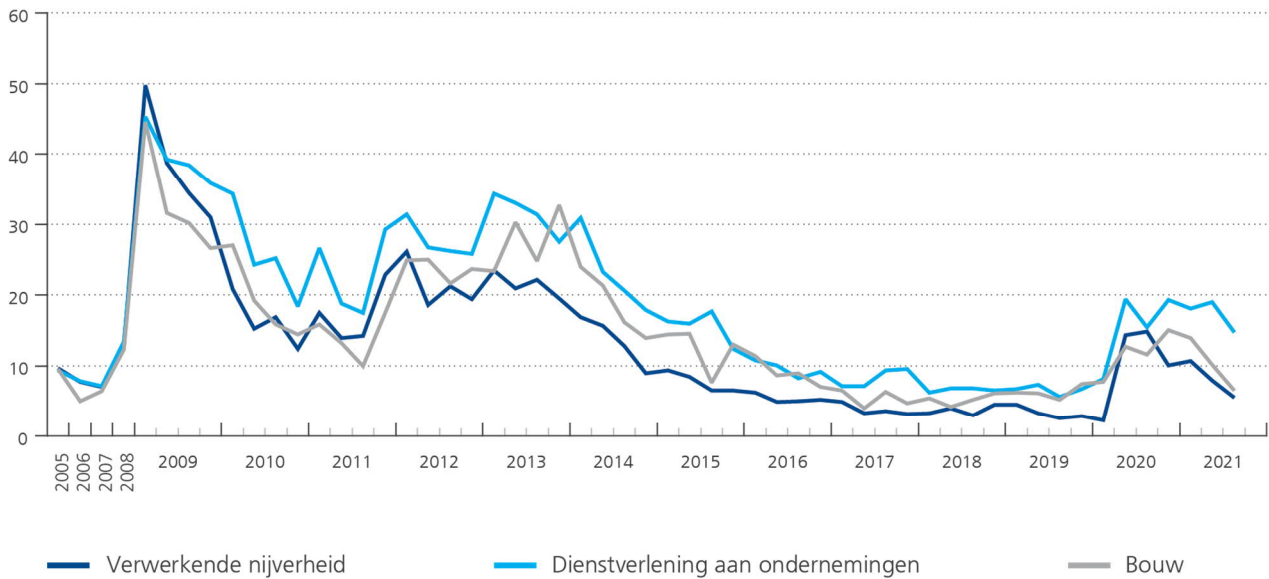
Grafiek 2 – Perceptie van de kredietbelemmering¹ - Gezamenlijke indicator

Bron: NBB – trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

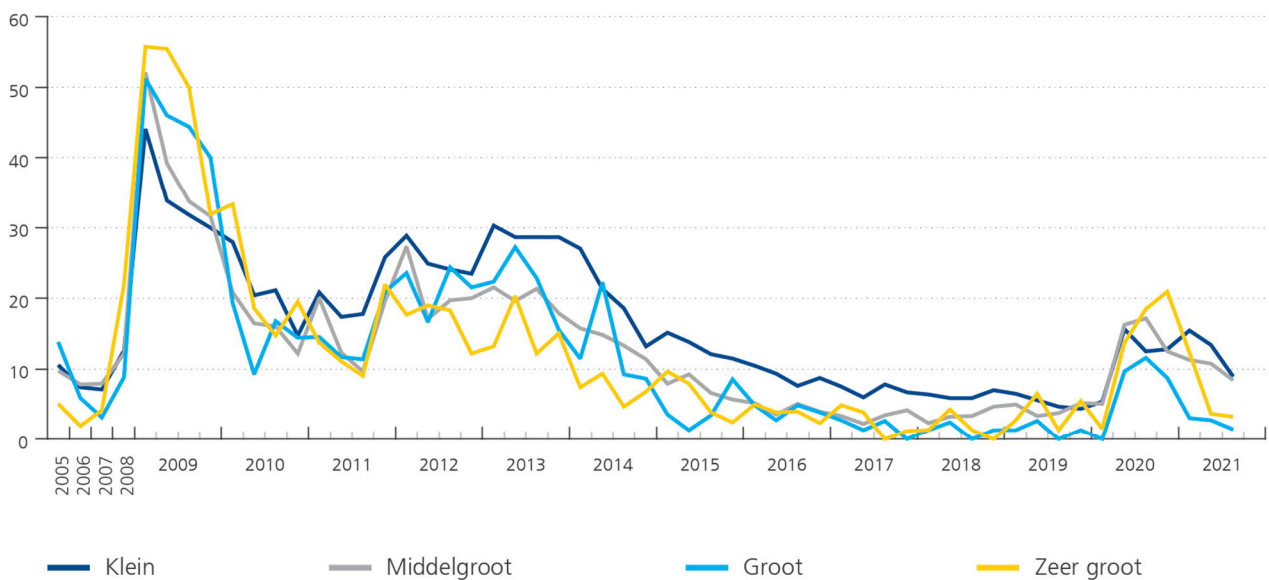
Grafiek 3 – Perceptie van de kredietbelemmering¹ - Opsplitsing naar bedrijfstak

Bron: NBB – trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

Grafiek 4 – Perceptie van de kredietbelemmering¹ - Opsplitsing naar ondernemingsgrootte²

Bron: NBB – trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

² Klein = 1–49 werknemers; middelgroot = 50–249 werknemers; groot = 250–499 werknemers; zeer groot = 500 werknemers of meer.

TABEL 3 INDICATOR INZAKE DE PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹

	07-2020	10-2020	01-2021	04-2021	07-2021
Gezamenlijke indicator ²	14,9	14,1	13,9	12,4	9,1
Naar bedrijfstak					
Verwerkende nijverheid	14,8	10,0	10,7	8,0	5,5
Diensten aan bedrijven	15,4	19,3	18,1	19,0	14,8
Bouwnijverheid	11,6	15,0	13,9	10,1	6,5
Naar ondernemingsgrootte ³					
Klein	12,5	12,8	15,5	13,4	9,0
Middelgroot	17,2	12,5	11,2	10,8	8,4
Groot	11,6	8,8	3,0	2,7	1,5
Zeer groot	18,5	21,0	12,3	3,7	3,3

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

² Gewogen gemiddelde van de verwerkende nijverheid, de diensten aan bedrijven en de bouwnijverheid (criterium voor weging: uitstaande schulden bij kredietinstellingen). Binnen de bedrijfstakken worden de antwoorden van de bedrijven evenwel ongewogen berekend.

³ Klein: 1-49 werknemers ; middelgroot: 50-249 werknemers ; groot: 250-499 werknemers ; zeer groot: 500 werknemers of meer.

Methodologie inzake de « perceptie van de kredietbelemmering » door de ondernemingen

De Nationale Bank van België (NBB) publiceert een indicator in het kader van de kwartaalenquête naar de kredietvoorwaarden die ze bij de ondernemingen houdt. Die indicator van de « perceptie van de kredietbelemmering » weerspiegelt welk percentage van de ondernemingen de huidige kredietvoorwaarden ongunstig interpreteert.

Die indicator blijkt, wat zijn statistische eigenschappen betreft, interessanter te zijn dan een indicator die het percentage gunstige interpretaties of het verschil tussen de gunstige en de ongunstige appreciaties zou weergeven. Hij is bovendien eenvoudig interpreteerbaar, aangezien de stijging (daling) ervan betekent dat de ondernemingen oordelen dat de kredietvoorwaarden strenger (soepeler) worden.

De door de NBB samengestelde indicator van de perceptie van de kredietbelemmering is sinds januari 2009¹ driemaandelijks beschikbaar.

¹ De resultaten van de driemaandelijks enquête naar de kredietvoorwaarden, uitgevoerd bij ondernemingen, worden tevens opgenomen en becommentarieerd in het driemaandelijks communiqué van het Observatorium voor krediet aan niet-financiële vennootschappen en dit samen met de Belgische resultaten van de ESCB-Bank Lending Survey.

(https://www.nbb.be/doc/dq/bls/nl/bls_home.htm).